

Thesis Title Tourism and the Production of Space in Luang Prabang, Lao PDR:

A Case Study in the Ban Jek Area

Author Mr. Champa Lattanasouvannaphonh

Degree Master of Arts (Sustainable Development)

Thesis Advisory Committee

Asst. Prof. Dr. Chusak Wittayapak Advisor

Lect. Dr. Amporn Jiratittikorn Co-advisor

ABSTRACT

The objectives of this study, ‘Tourism and the Production of Space in Luang Prabang, Lao PDR: A Case Study in the Ban Jek area’, are: 1) to investigate how tourism and the production of space has been impacted by different players, including the state, global forces and the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), plus how the space thus created has been transformed and what the impacts of tourism have been, and 2) to examine how the contested past and the royal memory - through symbols and imagery, and their representation, have been produced and reproduced through the lived-space in the form of tourism activities in Ban Jek, both for economic and cultural meaning.

The results show that the small area of Ban Jek was first produced through a process of ancient cosmology, and that this dominated the spaces created for the traditional belief in the spirits of the area, or the sense of place. Traditionally, the most important spirit for the area and for the royal household members was the *Naga*, as a representation of the founder of the space. Later, the location of the former royal

palace was transformed into a shop house area, after Chinese merchants came, and the number of Buddhist monasteries increased in the Ban Jek area after the late nineteenth century. Since the earliest period of the Luang Prabang Kingdom, the space in Ban Jek has been changing due to the actions of different actors who have played-out their roles, and since the more recent political and economic changes took place, the space in Ban Jek has been associated with the ideology of a modern nation state: Lao PDR.

The shop house architecture in Ban Jek was an important factor for UNESCO when designating the area a Heritage Preservation Zone (HPZ), and since that time the physical space in Ban Jek and its vicinity has been changed due to the spatial activities of both internal and external interests. Since then, tourism investor groups and the tourists themselves have had a significant interest in Luang Prabang, through the image space created. The spatial activities conducted in Ban Jek have had their own tactics and purposes, and as a result, tourism has grown significantly. The actors involved are very important in terms of the use of space, and they produce and select souvenirs and jewelry which represent the images, symbols and authenticity of the place – in order to achieve economic and spiritual gain. However, some actors worry about the new Chinese – a group who may, in the future, be able to control and own the space in Ban Jek.

Its potential in terms of French influenced architecture, a historical uniqueness and geography, means that Ban Jek has become a “representation of space” of the most well-preserved and unique shop houses in Luang Prabang. Actors from all over the world have created their spatial activities and now present the image of Luang Prabang through media such as photographs, written records, memories and other high-tech media forms. Ban Jek has thus become a global street aimed at both tourists

and entrepreneurs, and the presentations of individuals have also become the images used by others. The cost of renting a shop house in Ban Jek has increased rapidly, from around US\$300 per month before to US\$700 per month today, and this has led to an increased income for the shop house owners, but has impacted upon the entrepreneurs - those renting, due to the high rental costs. As a result, new Chinese entrepreneurs have recently had the chance to become important actors in Ban Jek.

However, tourism space is a very interesting space to study; it is a social space for the actors involved and is a space for political negotiation, creating an economy and equality through rituals and tourism activities. There is no standard blueprint for maintaining sustainability during change; it depends on the space, time and aims of the actors.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การท่องเที่ยวและการผลิตสร้างความหมายของพื้นที่ในตัวเมืองหลวงพระบาง ประเทศ สปป.ลาว: กรณีศึกษาในย่านบ้านจี้ก	
ผู้เขียน	นาย จำปา รัตตะนะสุวรรณผล	
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนารูปแบบ)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูศักดิ์ วิทยาก็ค	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	อาจารย์ ดร.อัมพร จิรัฐติกร	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การท่องเที่ยว และการผลิตสร้างความหมายของพื้นที่ในตัวเมืองหลวงพระบาง ประเทศ สปป.ลาว: กรณีศึกษาในย่านบ้านจี้ก มีวัตถุประสงค์สองประการคือ 1) เป็นการศึกษาการท่องเที่ยวและการสร้างความหมายทางพื้นที่ ผ่านกระบวนการสร้างกิจกรรมทางพื้นที่ รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ของความหลากหลายตัวแสดง ที่มีผลต่อการเปลี่ยนผ่านของพื้นที่อันส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว 2) เพื่อศึกษาถึงการใช้อยู่อาศัยจากพื้นที่ทางสังคมที่ทับซ้อนผ่านประวัติศาสตร์สัญลักษณ์ ภาพในอดีต ความเป็นอดีตของระบบเจ้าขุนมูลนาย ที่ถูกผลิตหรือสร้างขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ และความต้องการเพื่อความสุขทางใจผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว.

จากผลของการศึกษาพบว่าพื้นที่ในบริเวณบ้านจี้กถูกผลิตและสร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีภูมิศาสตร์จักรวาลโบราณ และด้านความเชื่อเรื่องเจ้าที่ เชื่อว่าในย่านบ้านจี้กเคยเป็นพื้นที่แห่งความศักดิ์สิทธิ์ของตระกูลนาค ซึ่งเป็นต้นตระกูลของกษัตริย์และเจ้านายหลวงพระบาง มาถึงท้ายศตวรรษที่ 19 พื้นที่ในบริเวณนี้ได้กลายเป็นร้านค้าของพ่อค้าคนจีน และวัดทางพุทธศาสนาที่ถูกสร้างทับพื้นที่เดิม นับตั้งแต่ในยุคเริ่มต้นประวัติศาสตร์ของอดีตราชอาณาจักรหลวงพระบาง พื้นที่ในบริเวณนี้ได้เปลี่ยนแปลงเรื่อยมาตามการปฏิสัมพันธ์ของกาลเวลาการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนคือในปี ค.ศ. 1972-1980 มีการเปลี่ยนแปลงทาง ด้านการเมือง-เศรษฐกิจครั้งใหญ่ส่งผลให้บ้านจี้กมีการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดทฤษฎีของรัฐชาติสมัยใหม่ของ สปป.ลาว เช่นเดียวกัน

สถาปัตยกรรมของร้านค้าในบริเวณบ้านจี้กถูกรองรับจากองค์กรยูเนสโก ประกาศให้เป็นเขตอนุรักษ์ ทำให้พื้นที่ทางกายภาพในบริเวณย่านบ้านจี้ก และเขตบริเวณใกล้เคียงถูกผลิตและสร้างเพื่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอันเป็นมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ทำให้

ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการร่วมสร้างกิจกรรมดังกล่าวเช่นสัญลักษณ์ ความเป็นอดีต อัตลักษณ์ แต่หลายคนในชุมชนมีความกังวลว่าผู้ประกอบการที่เป็นคนจีนใหม่จะเข้ามาเป็นตัวแสดงแทนที่อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบริบทของชุมชนใหม่

เนื่องจากว่าจุดพิเศษทางด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และสถาปัตยกรรม อันส่งผลให้ ตัวแสดงหรือผู้ประกอบการ ที่มาจากทั่วโลกเข้ามาร่วมสร้างกิจกรรมในพื้นที่ที่มีการนำเสนอผ่านสื่อ ต่างๆ เช่น ภาพถ่าย การอ้างอิงอดีตที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และสื่อผ่านอินเทอร์เน็ตที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในปัจจุบันบ้านเจ๊กกลายเป็นพื้นที่สำหรับผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว ที่ไร้พรหมแดนมาปฏิสัมพันธ์ร่วม ส่งผลให้อัตราการเช่าปรับราคาขึ้นจาก 300 เหรียญสหรัฐเป็น 700 ถึง 2500 เหรียญสหรัฐต่อเดือน ส่งผลให้เจ้าของบ้านหรือผู้เช่า มีรายได้ทางด้านการเงินมากเท่าตัวแต่ผู้ประกอบการที่เป็นผู้เช่าได้รับผลกระทบ ทำให้นักลงทุนที่เป็นคนจีนใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีทุนมากกว่า และสามารถจ่ายค่าเช่าได้เข้ามาแทนที่ผู้เช่าเดิม

อย่างไรก็ตาม พื้นที่ทางการท่องเที่ยวของบ้านเจ๊ก เมืองหลวงพระบางมีบทบาทเพื่อการ ต่อรองทางด้านการเมือง เศรษฐกิจความเท่าเทียมทางสังคม ผ่านพิธีกรรม กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวไม่มีการเปลี่ยนแปลงไหนที่จะเป็นมาตรฐานที่รับรองความยั่งยืนแต่มันขึ้นกับชุมชนเดิม กาลเวลา และวัตถุประสงค์ของตัวแสดงที่จะใช้ประโยชน์จากพื้นที่นั้นอย่างไร